

Б9486

9(с2)

Б 825

МИХАЙЛО БОРИС

ПІД ПОКРОВОМ БОГОРОДИЦІ

ГОШІВ

ЗМІСТ

ВІД АВТОРА.....	3
ПЕРЕДМОВА.....	4
РОЗДІЛ I. З ГЛИБИН ВІКІВ – ДО СЬОГОДЕННЯ.....	6
ІСТОРІЯ СЕЛА.....	7
ЗАБУДОВА ГОШЕВА.....	31
ДЕЩО ПРО ДОРОГИ Й ТРАНСПОРТ.....	37
ПОБУТ І ЗВИЧАЇ.....	40
ВЕСІЛЛЯ.....	54
КОЛОМИЙКИ.....	59
СВЯТА І РАДИЦІЇ.....	63
РІЗДВО.....	63
ВЕЛИКОДНІ ДЗВОНИ.....	67
МОЛИТВА ДО ГОШПВСЬКОЇ БОЖОЇ МАТЕРІ.....	69
ЗЕЛЕНІ СВЯТА.....	73
ІВАНА-КУПАЛА.....	73
СПАСА.....	74
ВІД ДМИТРА ДО МИКОЛАЯ.....	75
РОЗДІЛ II. СЯЙВО ЯСНОЇ ГОРИ.....	76
УКРАЇНСЬКІ ВАСИЛІЯНИ.....	77
З ІМЕНЕМ ДОБРОДІЯ ГОШОВСЬКОГО.....	79
ДО НОВОЇ ЦЕРКВИ.....	81
ЯКО ЦАРИЦЯ.....	90
В НАШІМ КРАЮ ВСІ ПІЗНАЛИ ДОБРОТУ ТВОЮ.....	93
ВІЙНИ ЗАВЖДИ БЕЗ ПОЩАДНІ.....	96
ТРАГЕДІЯ В НІЧ ПІСЛЯ ЛАЗАРЕВОЇ НЕДІЛІ.....	98
В КАТАКОМБАХ.....	110
ВСІ ДОРОГИ ВЕДУТЬ ДО ХРАМУ.....	115
НОВИЙ ЛІТОПИС ЯСНОЇ ГОРИ.....	119
СВІДЧЕННЯ ПРО ОТРИМАНІ БОЖІ ЛАСКИ ЧЕРЕЗ ПОСЕРЕДНИЦТВО БОЖОЇ МАТЕРІ В ГОШЕВІ.....	127
АПОСТОЛЬСЬКА ПЕНІТЕНЦІАРІЯ.....	133
ЗГРОМАДЖЕННЯ СЕСТЕР ПРЕСВЯТОЇ РОДИНИ.....	136

З БОЖИМ БЛАГОСЛОВЕННЯМ	153
ЦЕРКВА СВЯТОГО МИКОЛАЯ	155
РОЗДІЛ ІІІ. ЗА УКРАЇНУ, ЗА ЇЇ ВОЛЮ	168
СІЧОВІ СТРІЛЬЦІ:	169
ЗАГИНУЛИ ЗА ВОЛЮ УКРАЇНИ:	169
ЗАГИНУЛИ ВИПАДКОВО У ВОСЕННІ РОКИ:	170
ЗААРЕШТОВАНІ ОРГАНАМИ НКВС З ПОЛІТИЧНИХ МОТИВІВ У 1939 РОЦІ:	170
ЗААРЕШТОВАНІ ЗА ЗВ'ЯЗОК З ПІДПІЛЛЯМ У 1944-1951 РОКАХ:	171
ЧЛЕНИ ОУН, ЯКИХ НЕ ВИЯВИЛИ БІЛЬШОВИКИ:	172
ВИВЕЗЕНІ В 1945-1950 РОКАХ:	172
СВЯЩЕНИКИ ГОШІВСЬКОГО МОНАСТІРЯ, ЗААРЕШТОВАНІ В 1950 РОЦІ	173
РОЗСТРІЛЯНИЙ СІЧЕНЬ	179
ПОТРАПИЛИ В ОТОЧЕННЯ	182
РОЗДІЛ ІV. ОСВІТА, КУЛЬТУРА, ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я	184
«ПРОСВІТА» ТА ІНШІ ГРОМАДСЬКІ ТОВАРИСТВА У ГОШЕВІ	185
КЛУБ	196
БІБЛІОТЕКА	200
ШКОЛА	202
ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я	212
РОЗДІЛ V. СПОГАДИ, БІОГРАФІЇ, РОДИНИ	215
ЗГАДУЄ ОРЕСТ КІСЬ – УРОДЖЕНЕЦЬ СЕЛА ГОШЕВА, ОДИН ІЗ СПОНСОРІВ ЦЬОГО ВИДАННЯ	216
ВАСИЛЬ КІС – СІЛЬСЬКИЙ УМІЛЕЦЬ, МАЙСТЕР НА ВСІ РУКИ, ПОТОМСТВЕННИЙ РЕМІСНИК	220
КАТЕРИНА ГІБАЙЛО (КОЛЯДЖИН)	222
МАГДА ХРОМ'ЯК (ПИЛИПІВ)	223
СПОГАДИ ЮЛІЇ СІРКОВИЧ (КОЛЯДЖИН)	225
ФЕДІР І ОЛЕКСА БОРИСИ	227
ПЛОЩАНСЬКІ	232
МИХАЙЛО ТА ІВАН ОГЛАВ'ЯКИ	233
МИХАЙЛО І ОЛЬГА МЕЛЬНИКОВИЧІ	234
РОДИНА КОСТЯНТИНА ШИЯНА	237
БРАТИ СІРКОВИЧІ	238
РОДОВІД ФЕДОРА ШИЯНА	239
МИХАЙЛО СМЕТАНЯК	242
РОДИНА СТЕПАНА МЕРГЕЛЯ	244
МИКОЛА ЛЬЧИШИН	245
ЯРОСЛАВ ЯРЕМКО	251
ІГОР СЕНЬКІВ	252

НАШ В НАУЦІ	253
МИКОЛА ДРІНЬ	253
ДМИТРО ШИЯН	261
ЯРОСЛАВ ДРІНЬ	269
БОГДАН ДРІНЬ	270
СТЕПАН МЕРГЕЛЬ	270
ВІТАЛІЙ ШИЯН	271
МИХАЙЛО ДИМИД	275
МАР'ЯНА ДИМИД	277
ВЛАДИСЛАВ СМЕТАНЯК	278
ЛЮБОМИР БЕЛЕЙ	279
ОЛЕГ БЕЛЕЙ	279
НАШ В ДІАСПОРІ	279
МИХАЙЛО БОЙКО	279
МИКОЛА ЦАП	279
МАРІЯ ЛОПАЧУК (ЦАП)	280
ВОЛОДИМИР КІС	281
ІВАН КІС	281
ПРО АВТОРА	282
ДЖЕРЕЛА	283

УКРАЇНСЬКІ ВАСИЛІЯНИ

Історичні джерела засвідчують, що засновником Гошівського монастиря були отці Василіяни. Тому доцільно перед початком розповіді про історію цього величавого відпустового храму, який відродився з руїн, зробити короткий екскурс в часи зародження Василіянського руху в духовному житті українського священництва. Скористаємося для цього книжечкою «Василіяни в українському народі», яку написав о.Мелетій Войнар, ЧСВВ, і яка вийшла друком в 1950 році у видавництві оо. Василіян «Слово доброго Пастиря» в Нью-Йорку. З цього друкованого джерела довідуємося, що початки чернецтва сягають тої пори, коли на поклик Христовий пішли не тільки апостоли, але й інші віруючі, які пізнали Христову науку. Таким сподвижником і продовжувачем Ісусового вчення був святий Василій Великий (329-379 рр.).

Народився св. Василій в Кесарії Кападокійській у Малій Азії. Батько – професор красномовства – дав йому добру загальну освіту, бабуся Мокрина – християнське виховання. Свої знання св. Василій поповнив студіями в Царгороді і в Атенах. Після навчання його зацікавило життя християнських монахів-пустельників Сходу. З цією метою відвідав Єгипет, Палестину, Сирію і Месопотамію. Після повороту з цієї подорожі він полишає світську кар'єру і віддається аскезі. У відлюдному повному чарі і краси місці над рікою Іріс в Понті, де жила колись його бабуся, св. Василій заснував монастир, який став першим Василіянським. В одній з головних вимог монашого життя, розроблених св. Василієм, сказано: «Провадити життя духовне – то значить вступати у сліди Того, хто є Провідником спасення, який сказав: «Хто хоче за мною іти, хай відречеться себе самого, візьме свій хрест і йде слідом за мною».

На запитання, як чинити в різних випадках життя, св.Василій відповідав наукою з Святого Письма.

На відміну від монахів-пустельників, які усамітнювалися, пориваючи всі зв'язки з світськими людьми, св. Василій пішов іншим шляхом до християнської досконалості. Він вважав, що монах має спасати не тільки свою душу, а й душі своїх ближніх, як це робив Ісус Христос. Отже, чернець має жити в невеличкій спільноті, щоб настоятель міг кожного проконтролювати, настановити, підтримати. Святий Василій уклав правила чернецого життя, які закликали монахів любити ближнього, як себе самого. У своїх монастирях св. Василій зорганізував життя молитви з життям праці, вивів чернецтво з вузьких рамок особистого освячення на арену «...чернець-василіянин уже більше не сторониться світу, але своїм життям молитви і працею мав здобути той світ для Царства Божого».

Відтоді василіянські монастирі засновувалися не в пустелі, а побли-

зу людських поселень, щоб монахи були ближче до мирян і несли їм слово Боже. Адже основою нових правил о.Василіян є любов до Бога і любов до ближніх. "Якщо ми живемо посторонньо від людей, – писав св. Василій, – ми не можемо ні тішитись із щасливими, ні плакати з тими, що терплять".

Своє вчення св. Василій підтверджував особистим прикладом. Він був не тільки досконалим монахом, душпастирем і єпископом, але й енергійним організатором. Під час голоду в Кесарії в 368 році він продав рештки свого маєтку і на виручені кошти купував хліб, який роздавав голодним. "Пізніше біля Кесарії – уже в стані Владики – спорудив фактично друге місто, яке в народі назвали "Василіядою". Воно стало осередком дієцезії. В центрі виділялася церква, а навколо неї стояли дім єпископа, будинки священників (у тому числі й покої для губернатора), готелі для мандрівників і прочан, притулки для перестарілих, шпиталь для хворих. Окрему дільницю відвели для прокажених. Були ще сиротинці, різні школи (мистецькі, ремісничі), помешкання для лікарів та обслуги, приміщення господарські й допоміжні. Одне слово – цілий комплекс добродійних заходів.

Ще за життя св. Василія в багатьох провінціях Малої Азії було закладено багато василіянських монастирів. Правило св. Василія дісталось й до Царгорода, а звідти до всіх східних Церков, що прийняли візантійський обряд.

В 988 році Володимир Великий прийняв Христову віру, охрестившись в Корсуні та охрестивши в Дніпрі весь народ український. Син св. Володимира Ярослав Мудрий в 1037 році заклав чоловічий монастир св. Юрія і жіночий св. Ірини в Києві – перші княжі монастирі в Україні. А в 1051 році засновано Печерську лавру в Києві – найславніший монастир в краю. В ньому за основу чернечого життя було взято правила св. Василія. Печерський монастир здавна дістав назву «Мати руських монастирів».

Великий удар українському народові, а звідси й духовному життю, завдав напад монгольських орд. Було зруйновано багато монастирів і церков.

Ренесансом для василіянських монастирів стала Берестейська унія української Церкви з Апостольською столицею, укладена в 1595-1596 рр. Відновляти чернецтво у з'єднаній Церкві почав у Литві святий Йосафат, який народився у Володимирі-Волинському і загинув за справу об'єднання церков у Вітебську 1623 року.

Велике значення для з'єднання церков мав Замоїський Синод 1720 року, організатором і душею якого був митрополит Лев Кишка, ЧСВВ. Визначний церковний діяч, він був противником денационалізації Західної України під польською владою.

Замоїський Синод і митрополит Лев Кишка своїми діями намагалися створити нову василіянську конгрегацію. Мети було досягнуто уже після смерті митрополита у період перебування на престолі папи Венедикта XIV (1740-1758 рр.).

Однак під кінець XVIII століття більша частина українських земель потрапила під владу Росії (а з ними й Василіянські монастирі, які були насильно відірвані від з'єднаної Церкви). Почалася жорстока русифікація українського народу, а звідси й нищення Василіянського Чину. Силою знищуючи Василіянську організацію, царський уряд намагався цілковито ліквідувати

унію в Україні. Це сталося в 1839 році, коли Українська Церква урядово підпала під владу московського патріарха.

З'єднаній Церкві і Василянському Чину вдалося зберегтись під Австрією в Галичині. Перенісши велику кризу у XIX столітті, Василянський чин зазнав великої реформи в 1882 році. Тодішній протоігумен Галицької Василянської провінції Святого Спаса архимандрит Климент Сарницький вдався за поміччю до Апостольського Престолу та отців Єзуїтів, які в Добромильському монастирі почали готувати нове покоління Василян, що виховувалося в українському дусі. Духовний вишкіл тоді пройшли такі відомі діячі Греко-Католицької Церкви, як: митрополит Андрей Шептицький, архимандрит Діонисій Ткачук, о.Мелетій Лончина та інші.

Пізніше молоді реформовані Василяни створюють власний провід, до якого увійшли всі Василянські монастирі на Західній Україні. Він підпорядкувався безпосередньо Апостольській столиці.

Варто відзначити, що душпастирська діяльність Василян тісно в'яжуться з історією й життям всього українського народу. "Історія Чину св. Василя Великого – це світлі картини всього українського життя, а його болі в'яжуться з терпінням нашого загалу", – зазначає в своїй статті о.Йосафат Скрутень. Підтвердженням цьому є страждання народу під більшовицьким ігом, гоніння Василян після сфабрикованого комуністичною владою в 1946 році Львівського Собору, де ліквідовано Берестейську церковну унію.

З тих пір Греко-Католицька Церква, в тому числі діяльність чину св. Василя Великого, в Україні була заборонена. Сотні греко-католицьких священників і ченців Василянських монастирів, які не хотіли прийняти православ'я, були кинуті за тюремні ґрати, вивезені в табори Сибіру.

Важкі випробування на твердість Христової віри і греко-католицького релігійного обряду випали й на долю священників і монахів Гошівського Святопреображенського Василянського монастиря, які пройшли тернистий шлях до своєї Голгофи, і лише одинокі з них дочекалися ренесансу на Ясній Горі.

З ІМЕНЕМ ДОБРОДІЯ ГОШОВСЬКОГО

Кожного, хто хоч раз побуває на Ясній Горі в Гошеві, обов'язково зацікавить історія монастиря і церкви, появи в ній ікони Божої Матері, її чудотворних діянь. Для цього вдаємося до друкованих джерел і архівних документів. З них довідуємося, що в половині XVI століття побожний лицар коронного війська Кучулад із Тухлянщини збудував у Гошеві для руських ченців дерев'яний монастирець і невеличку церкву в урочищі Красний, тепер Чорний Ділок. Монастирець був розміщений в лісистому ярі, що протягнувся від річки Лужанки на захід до гори Кичерки.

У цьому скромному притулку ченці понад 30 років жили в молитвах і спокої. Відтак на них напала розбійницька ватага, яка знищила будівлі, а ченців повбивала. Однак монастир по якомусь часі відродився.

У відомих друкованих джерелах знаходимо, що монастир у Гошеві заснова-

ний у 1570 році. Однак останнім часом виникла й інша дата – 1509 рік, в якому Гошівський монастир внесено до реєстру Київської митрополії. За іншими джерелами, засновником монастиря в Гошеві міг бути Євстахій Шумлянський, ротмістр короля Яна Казимира, батько львівського єпископа Йосифа. Про нього була згадка в монастирському літописі, де сказано, що на старість Євстахій Шумлянський став ченцем у цьому монастирі, де й помер. По матері він був свояк Гошовських, володів Гошевом, записав монастиреві 3000 польських злотих. Про це пише й історик о. Антін Петрушевич (Свободная Галицко-русская Летопись 1600-1700. Львів, 1874, 66-67).

З іменем добродіїв Шумлянських і Гошовських пов'язана історія монастиря майже протягом століття. Завдяки їх підтримці, а також пожертвуванням Василя Струтинського, Катерини Чолганської та інших покровителів монастир міцнів і розвивався. Ці відомості, зокрема, наводить у своїй книжці «Ясна Гора в Гошеві» отець Маркіян Марисюк, ЧСВВ. Книжка вийшла друком в 1937 році, до 200-річчя перенесення чудотворної ікони Богоматері на Ясну Гору.

Багато цікавої інформації з історії Гошівського монастиря можна було б взяти з монастирського літопису, але, на жаль, він не зберігся. Можливо, з часом він знайдеться і можна буде доповнити оці рядки достовірнішими відомостями. Та поки що скористаємося доступними історичними довідками про Гошівський монастир.

Так, у книзі «Ясна Гора в Гошеві», яка вийшла друком 1972 року в Нью-Йорку, її автор о. Марко Дирда, ЧСВВ, пише, що монастирський літопис мав розмір 13x8 цалів (32,5x20 сантиметрів). Перші його сторінки були написані гарним почерком і стилем, що засвідчувало високу освіченість монаха-літописця. Він написав 20 сторінок, але без дат. Початок літопису припадає на 30-ті роки XVII століття, коли в 1629 році було збудовано нову церкву.

Крім визначних подій місцевого й історичного плану, в літопис було занесено численні факти чудотворного оздоровлення прочан із записами свідчень його очевидців.

Неодноразово монастир зазнавав нападу, руйнацій і пожеж. Про одну таку облогу (на жаль, без точної дати) у монастирському літописі було записано, що в час хотинського (1673 р.) і віденського (1683 р.) воєнних походів орда нищила села та міста, а шляхта укріпилася валом на горі і під проводом свого вождя Степана Братківського поставила тут гармату і вбила ворожого ватажка. Тоді орда відступила.

Пожеж у монастирі і церкві було декілька і з різних причин. Це були ворожі наскоки, необережність з вогнем у дерев'яних будівлях тощо. Кожного разу знаходилися добрі люди, які вкладали кошти у відбудову святині. Так, за ігумена о. Віталія Пилинського церкву і монастир відновлено завдяки пожертвуванням, за ігумена о. Антона Бублинського невідома жінка внесла щедрий дар; після пожежі в 1762 році каштелян Станіслав Косаковський дав із своїх лісів необхідну кількість дерева, а його жінка пожертвувала чималу суму грошей.

Та найбільше, мабуть, прислужилася монастиреві та церкві на Ясній Горі родина Гошовських, у власності якої були села Гошів та Дунаїв у Перемишлянському повіті. Микола Гошовський подарував церкві на Ясній

Горі чудотворний образ Матері Божої, який в надвечір'я свята Преображення Господнього 1737 року урочисто було перенесено з двору Гошовського на Ясну Гору в Гошеві. Пізніше ця родина подарувала отцям Василям усю землю на Ясній Горі. Даровизну було підтверджено актом-грамотою, від 8 жовтня 1759 року. Акт гласив:

«Ми, маючи на своїх грунтах в селі Гошеві на так званій Ясній Горі церкву під візванням Пресвятої, Нероздільної Тройці й Преображення Господнього, а також монастир Чину св. Василя Великого, що, хоч є вже віддавна, знаходиться дотепер без ніяких фондів. Проте, бажаючи, щоб у тій церкві навіки не уставала Божа слава, але щоб найбільше розповсюджувалася й поширювалася, також щоб і слава Пречистої Діви Марії, Божої Матері, якої ікона знаходиться у вищенаведеній церкві, вічно там існувала і побільшувалася теж хвала св. Онуфрія і всіх святих. Поклавши руки на своїх грудях, присягаємо, що за ніякі гроші, одержані від монастиря, але з чистої любови, для звеличення Божої хвали та слави Пречистої Діви Марії й всіх Святих, записуємо всю вище названу Ясну Гору з усіма користями і прибутками, які тепер є, як теж і ті, що їх можна створити промислом монахів. На горі при монастирі дозволяємо для вигоди побожних людей, що відвідують церкву й ікону Пресвятої Діви, поставити заїзний дім з усіма вигодами та заявляємо, що ніяких прибутків, походячих з цього святого місця, – ані на себе, ані на своїх наслідників, ні на кого іншого не записуємо, але всю Ясну Гору з усіма прибутками в наших дідичних добрах в селі Гошеві навіки даємо, даруємо й записуємо церкві під візванням Пресвятої Тройці і Преображення Господнього, як теж монастиреві Чина св. Василя Великого, що знаходиться при ній. Заразом просимо й обов'язуємо теперішнього ігумена цього Гошівського монастиря і всіх монахів, що тепер там знаходяться, та їх наслідників, щоб хотіли прийняти на себе вічний обов'язок відправити щотижня дві Служби Божі – одну за нас живих і наших наслідників, а другу за померших наших предків».

Грамоту підписли Микола Гошовський та кілька його свояків.

ДО НОВОЇ ЦЕРКВИ

Невідомо котрого року ченці з Чорного Ділка перейшли до нового монастиря і церкви на Ясній Горі, але знаходимо відомості про те, що в часі перенесення чудотворної ікони до Гошева церква знаходилася уже там. Даровизна родини Гошовських зміцнила становище монастиря, спонукала до дальшого його розвитку.

У березні 1770 року настоятелем монастиря став. о.Йосафат Ленкевич, ЧСВВ. Тоді в краю було неспокойно, що призвело й до зубожіння ченців. Треба було будувати новий монастир, і ця робота була завершена в 1771 році, а через рік по відновленні церкви на оздоблене місце за новим головним престолом було встановлено чудотворну ікону Божої Матері.

Дальшому розвитку монастиря сприяло також рішення управи

Василіянської провінції про прилучення в 1777 році до Гошівського монастиря Пациківського і Сваричівського монастирів.

Новозбудований дерев'яний монастир і церква служили ченцям і прочанам, аж поки в 1833 році ігумен о.Юліан Мокрицький не вирішив розпочати будівництво нової цегляної церкви. До цього спонукали широкий розголос про чудотворні ласки Гошівської Богородиці і великий приплив прочан з усієї округи. Потрібно було більше місця в церкві, щоб їх помістити, висповідати. Адже монастир став відпустовим місцем для християн краю.

Отець Ю. Мокрицький спершу налагодив виробництво цегли, яку випалювали в розі західного схилу і південного узбіччя гори. В надвечір'я Воздвиження Чесного Хреста 1834 року наріжний камінь під будову нової церкви поклав львівський крилошанин барон о.Михайло Гарасевич в присутності Архимандрита о.Ореста Хомчинського, стрийського старости Кратера, іншого духовенства й численного народу.

Будівництво нової церкви велось за проектом архітектора Мозера і було завершене в 1842 році. Разом з церквою споруджувався й цегляний монастир, в якому збудовано 16 келій та інші кімнати. В 1843 році вимурувано восьмикутну дзвіницю і двоповерховий будинок для нічлігу прочан. Внизу при вході на Ясну Гору, з гостинця в центрі Гошева, тоді ж було збудовано каплицю Пресвятої Родини.

В грудні 1842 року війт з Перегінська Юрій Петрашів подарував монастирській церкві великий дзвін вагою 15 сотнарів. Всього дзвонів було чотири. Заходами ігумена о.Модеста Мацієвського зроблено престоли та інші церковні речі.

До кінця XIX століття церкву розмальовували й прикрашали різні майстри. Скористаємося описом отця М. Дирди, який у своїй книзі «Ясна Гора в Гошеві» розповідає, що на головному престолі стояв оригінальний кивот, який прикрашала вирізьблена і позолочена птиця пелікан із розпростертими крилами, що клювала свою утробу і нею годувала своїх пташенят. Мальований образ на дощці чолової стінки престолу являв собою Євхаристійну вечерю. Обидві бічні стіни святилища зайняли дві великі ікони: правобіч Ісус Христос оздоровляє паралізованого чоловіка, а лівобіч – Благовіщення Пречистої Діви Марії. На лукуватій стелі над престолом – Преображення Господнє. Посередині на запрестольній стіні було вміщено в стильній оздобі чудотворну ікону Божої Матері. Святилище від храму відокремлював позолочений іконостас. У самому низу на чотирьох малих образах були намальовані події з діяльності Ісуса Христа. Над ними – чотири головні образи: Воздвиження Чесного Хреста, Божа Мати з Дитятком Ісусом, Христос-Учитель і Преображення Господнє. Над цими і діаконськими дверима ясніли маленькі образи, на яких були зображені події з життя Ісуса Христа. На верху царських воріт сяяла позолотою дерев'яна різьблена статуя Діви Марії. Усю долішню частину іконостасу відділяв від горішньої лукуватий отвір, через який з храму було добре видно чудотворну ікону. В горішній частині від долу були празничні образи з Євхаристійною Вечерею посередині; над ними – Ісус Христос – Володар з апостолами; ще вище – образи старозавітних пророків. Верхній різьблений і позолочений хрест сягав луки переднього рамена церкви.

Іконостас був виготовлений у стилі бароко. Працю над ним закінчено у 1876 році за протоігумена о.Якова Загайського, ЧСВВ. Перед самим іконостасом стояли точені стовпчики з поруччям. Обабіч, між іконостасом і бічними раменами храму, на передніх стінах круглої будівлі були два образи великого розміру у позолочених рамах, які, мабуть, залишилися від дерев'яної церкви. В 1883 році, за ігумена о.Модеста Мацієвського, ЧСВВ, при грані ротунди та лівого рамена церкви попереду іконостасу поставлено амвон у формі рибальського човна, до якого апостоли Петро і Андрій тягнуть повні сіті з рибою. У східній частині круглої будівлі обабіч на стінах були намальовані дві великі ікони: по правому боці – візантійський кесар Валенс стоїть перед святим Василієм Великим, а по лівому – Нагірна проповідь Ісуса Христа.

Вище у круглій будівлі були намальовані погруддя чотирьох євангелістів з їхніми образними знаками.

У висоті горішніх колових вікон довкола ротунди був майданчик із дерев'яним поруччям. Вище нього ясніли лагідними фарбами ікони з подій Старого Завіту. В бані на всій площі стелі розмальовано іконопис Пресвятої Трійці в колі ангельських хорів.

У правому рамені церкви стояв престіл Успіння Божої Матері на пам'ятку про першу монастирську церкву у Чорному Ділку. Його прикрашав образ Успення в позолоченій оздобі. На правій стіні – великий іконопис Предтечі св. Івана Хрестителя на Йордані, а на протилежній – святий великомученик Юрій.

В лівому рамені храму прикрасою престолу була невеличка чудотворна ікона розп'ятого Спасителя, прибрана в срібні шати. Її заслоняв позолочений образ святого Миколая. На обох стінах два іконописи зображали діяння чудотворця. Лукувату стелю чолового рамена займав великий іконопис Воскресіння Господнього. На бічних стінах цього рамена кілька ікон зображали чудеса перед іконою Богоматері на Ясній Горі.

Майже всі ікони розмальовував відомий художник М. Яблонський за ігумена о.Якова Загайського.

На лівому боці під хорами стояв малий престіл на честь Покрови Пресвятої Богородиці. Тут священник читав святе Євангеліє над головами прочан і освячував їм воду. На правому боці чолового рамена дерев'яні сходи вели на хори. Посередині стіни у притворі була вміщена кам'яна посудина на свячену воду, збоку якої висів дерев'яний хрест із зображенням розп'ятого Ісуса Христа.

Хори були просторі і помітно вигнуті. На них в передній частині було встановлено середньої величини орган, який ввели в деяких греко-католицьких церквах у XVII–XVIII століттях.

У монастирському приміщенні, в горішньому коридорі і в новій їдальні, були давні портрети корифеїв Гошівського монастиря: львівського єпископа Йосифа Шумлянського, протоігумена о.Ореста Хомчинського, о.Модеста Мацієвського, ігуменів о.Юліана Мокрицького та о.Мелетія Тибінки.

Як свідчив літопис, з 1662 року за ігумена о. Й. Ліщинського в монастирі почав вестися «Гошівський пом'яник», в який записували імена видат-

них осіб. Почесне місце, в ньому зайняло вписання гетьмана України Івана Виговського, який походив із села Руди Жидачівського повіту.

У другій половині XIX століття Гошівський монастир і церква мали великі можливості для душпастирської діяльності серед населення. Та згодом ця діяльність занепадала з тої причини, що в монастирі залишилися лише декілька ченців і священників, які доживали віку. Дійшло до того, що під час Першої світової війни в монастирі був єдиний священник отець Мелетій Тибінка, ЧСВВ. Війна спустошила монастир. Австрійські вояки забрали дзвони, щоб переплавити на кулі.

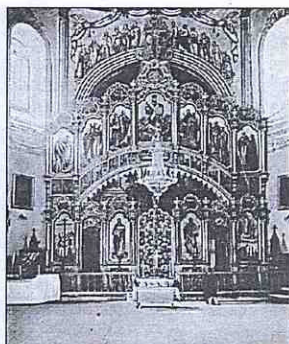
Після смерті о.М. Тибінки 20 листопада 1920 року (народився 1847 року, довгий час жив на Ясній Горі) в монастир прийшло нове реформоване покоління отців Василіян. о.М. Дирда описує, що першим таким посланцем новіціату був о.Йосип Заячківський, ЧСВВ. Монастирське господарство, яке він прийняв, було запущене. Про це зроблено й відповідний запис в літописі: «В монастирі нема де мешкати, в чернечих келіях – склади різних прастарих і непотрібних речей та всякого зужиткованого паперу, підлоги перегнили, двері й вікна спорохніли, жодних кімнатних улаштувань; уся церква закопчена, бо тривалий час цілими днями горіли в ній свічки-офірки, що їх переважно виробляли з бджільного воску самі селяни, а прочани ставили й засвічували їх перед кожним більшим образом; усюди протікає, з чого на стінах церкви постали пожевклі смуги, господарські будинки майже знищені».

Отець Йосип Заячківський був у монастирі лише кілька місяців і за цей час встиг упорядкувати дещо в церкві, в чернечих келіях. Весною 1921 року його замінив о.Софрон Дякович, ЧСВВ, який продовжував розпочате своїм попередником. Гарними чеськими плитками він виклав підлогу в церкві, нижче монастиря, на роздоріжжі між ліською стежкою і дорогою, спорудив будинок з кухнею і готелем для прочан, піддашся для возів, вирівняв площу довкола церкви, довів до пуття господарські будинки. Слід зауважити, що в монастирській касі не було грошей, не було їх і в провінції чину. І все ж зроблено було багато. Разом з тим о.С. Дякович велику увагу звертав на місійну душпастирську працю, ревно пильнував, аби гідно були відправлювані Богослужіння, запрошував добрих проповідників і сам ретельно готувався до проповідей. Він перший заснував на Ясній Горі релігійне товариство Апостольство молитви.

Звістка про довгождані порядки у святому місці поширилася по краю, і до монастирської церкви зачастили прочани. Люди приходили цілими організованими групами. Першою, приміром, прибула група Марійського товариства зі Львова. Потім на Ясну Гору завітали студенти – богослови Львівської духовної семінарії під проводом ректора о.Теодосія Галуцинського.

1926 року о.Софрон Дякович виїхав на місіонерську працю до Канади, де й помер 21 червня 1934 року. Після його від'їзду настоятелями монастиря в короткі часі були о.Яків Вацура, ЧСВВ, о.Пасив Кисіль, ЧСВВ, та о.Климент Бжуховський, ЧСВВ, який також виїхав на місіонерську працю до Бразилії, о.Микола Лиско, ЧСВВ (розпочав будову турбінного млина), о.Ієронім Галабарда, ЧСВВ.

1 серпня 1931 року ігуменом було призначено о.Ігнатія Тисовського, ЧСВВ, довголітнього духовного провідника, професора богослов'я, який зали-

Церква та іконостас. 30-ті роки ХХ століття.

Монахи Гошівського монастиря. 30-ті роки ХХ століття.

О. Маркіян Марисюк,
ЧСВВ – автор книги
«Ясна Гора в Гошеві»,
1937 р.

Монахи.

Монастир ОО. Василя в Гошеві
Кляштор Оцебв Вацуланбѡв в Нозовісѡ

шив помітний слід у дальшому розвитку Гошівського монастиря. Він доручив маляреві Запорізькому відновити більшість ікон у церкві; довкола неї встановив Хресну Дорогу, споруджену із дерев'яних хрестів і зашкленних страсних образів на них; на місці колишньої дерев'яної церкви збудував молитовню з піддашшям для відправи Літургій у погожі дні, нижче монастиря вибудував з бетону восьмигранчастий водозбір, посередині якого була встановлена статуя Божественного Спасителя, а з її підніжжя виходили водопроводи. Тут у святочні дні по співаній Службі Божій відбувалося водосвяття. Отець І. Тисовський докінчив будову млина і водяної турбіни, з допомогою якої чиста вода подавалася до водозбірні на дзвіниці, а звідси – в різні місця для потреб монастиря і церкви. Тоді ж дідичка – вдова по лікареві Сельському з Вигодівки – дала матеріал для побудови кам'яної печери і поставила обновлену фігуру преподобного святого Онуфрія, перед якою прочани ставлять свічки-офіри. Вона справила також для церкви золотоканий фелон і дала значну суму грошей на будівництво.

Наближалось 200-ліття перенесення чудотворної ікони Божої Матері на Ясну Гору в Гошеві. Потрібно було посилити підготовчу роботу до цього великого ювілею. За це взявся новий ігумен о.Матей Шипітка, ЧСВВ, який за допомогою тодішнього секретаря галицької провінції о.Євфимія Бобрецького, ЧСВВ складає потрібні плани впорядкування і розбудови святого місця. Було намічено ґрунтовно оновити чудотворну ікону Богоматері, відремонтувати церкву всередині і знадвору, прибудувати до її запристольної стіни простору муровану напівкруглу із великими вікнами каплицю, обабіч церкви поставити ще дві муровані захрестя та чотири прибудови, перебудувати і розширити монастир, поставити другий поверх на дзвіниці, ґрунтовно відновити будівки для прочан, від гостинця на гору прокласти нову дорогу, влаштувати електричне освітлення і спорудити різьблену на камені Хресну Дорогу.

Здійснення цього плану почалося з обнови чудотворної ікони. Фахівці очистили її від кіптяви, причому на немальованому боці відкрили печатку Атанасія Шептицького, ЧСВВ. Відомий львівський золотник Іван Кузьмич виготовив для неї вирізьблену на золоті оздоблену дорогоцінними каменями одержу і дві корони, різьбяр Степан Ільків виготовив різьблену рамку, яку також покрили позолотою. Разом з тим приступили до будівництва нової дороги, електрифікації гори і віднови давніх будівель. План електрифікації виготовив інженер Я. Чекалюк. Навесні 1938 року Ясна Гора замерехтіла яскравим електричним світлом. Освітлено було й пішохідну стежку до неї. Архітектор Левинський виготовив проект добудови церкви і монастиря, а виконував його архітектор Лев Шелевич.

Більшість наміченого вдалося здійснити до Другої світової війни. Зокрема, було добудовано цілий правий бік монастиря – партер і поверх, відновлено лівий бік, розмальовано гарно монастирську молитовню, відремонтовано готель для прочан, вибілено знадвору церкву і збудовано новий поверх дзвіниці, викінчено прибудови до церкви, вимурувано велику каплицю й розпочато її малювання, за що взявся митець Василь Дядинюк із своєю дружиною Ольгою.

Доречно відзначити, що значні кошти (понад півмільйона злотих) офірувала щедра рука українського народу. Довідавшись про розбудову монастиря

На згадку про прощу.

з нагоди 200-літнього ювілею Гошівської Богоматері на Ясній Горі, туди хлинула велика кількість прочан, які не шкодували по жертвувати на святе діло. До чудотворної ікони йшли прочани не лише з Галичини, а й із Закарпаття, Гуцульщини і Буковини.

Ювілейні торжества розпочалися 19 серпня 1937 р., в празник Преображення Господнього, і закінчилися 28 серпня 1938 року на Успіння Пресвятої Богородиці. Мабуть, не було міста чи околиці в Галичині, звідкіля б не приходила громада прочан, щоб поклонитися чудотворній іконі на Ясній Горі в Гошеві. Тільки за цей рік майже півсотні спеціальних окремих поїздів привезли десятки тисяч прочан із різних куточків Західної України. Тисячі людей йшли пішки десятки і сотні кілометрів. 28 серпня, коли кінчався ювілейний рік, на Ясній Горі запричащалася Пресвятими Дарами понад 21 тисяча прочан. Того дня тодішній львівський єпископ-помічник Іван Бучко посвятив ювілейний прапор, на якому сяяв вигаптований золотом образ Пречистої. Його справив і подарував церкві вісімдесятирічний гуцул із Жаб'я. Організовані прощі щороку починалися на св. великомученика Юрія (6 травня) і закінчувалися на Воздвиження Чесного Хреста (27 вересня).

Ось як описувала першу прощу дітей з Борщева у 1938 році Львівська газета «Правда»:

«Це наші дорогі малі діти з народної рідної школи приїхали перші цього року здалека з Борщева, з-над большевицької границі, зі своїми добрими

Проща.

Святкування 200-річчя перенесення чудотворної ікони в Гошів. 1938 р.

учительками, сестрами-службницями Пр. Діви Марії, щоби поклонитися Пречистій Діві Марії на Ясній Горі. Дня 2 травня сполудня, висівши на станції Болахів, йшли скорою ходою, щоби боржій побачити чудотворну ікону Гошівської Матері Божої, про котру так багато наслухалися від своїх сестер-монахинь. Вже здалека бачать Ясну Гору, а на ній церкву так високо-високо, немовби неба досягала. З радістю поспішають до неї. А по дорозі в своїй дитячій простоті питають сестер, чому ця гора не ясна, бо, чуючи про Ясну Гору, думали собі, що мусить вона ясніти як якесь світло. «Прийдемо на Гору до церкви, побачимо чудотворну ікону Гошівської Матері Божої, а тоді зрозумієте, чому цю гору назвали «Ясною», – з усмішкою відповіли дітям сестри.

Дощ почав накрапати, як діти із сестрами входили до церкви. По короткій молитві пішли до гостинниці, поскладали свої пакуночки, напилися гарячого чаю й пішли на майську відправу. Всі люди не могли з дива вийти, що так вчасно малі діти з таких далеких сторін приїхали перші віддати поклон Пречистій, а о.Соколовський в своїй гарній проповіді привітав прикінці малих паломників, заохочуючи їх до великої любові небесної Цариці та поручив їх гарячій опіці Гошівській Матері Божій. В часі набожества був відслонений образ Пречистої Діви. Цілий сів освічений світлом. Всі гляділи на чудотворну ікону, гляділи і наші малі прочани перший раз з набожною піснею «О Маріє, Мати Божа, молися за нами» просили благословенства для себе. О, коли б ви, дорогі батьки, могли бачити своїх дітей, як вони клякали перед чудотворною іконою, як оченята їх вдивлялися в неї, як рученята набожно зложили, з якою щирістю молилися! Ви не видержали б від радісних сліз з подякою і радістю для Тої, що так уміє заманити серця ваших дітей до себе. Ви б тішилися, що предобрий Господь дав вам таких добрих дітей. І не лише на майськім молебні, але й рано на Службі Божій, що за них правилася, молилися, співали гарно пісні в честь Марії, а предовсім пісню до Покрова Пречистої Діви. А цей чудний рефрен «Марія наш покров, Марія наша любов» так гарно звучав, що думаю собі, як не візьме Пречиста під свій Покров тих

малих дітей, не вислухає їх щирої молитви, коли її про це так сердечно просять. Висповідавшись, всі прийняли до своїх сердець Ісуса в св. Причастю. Направду, як ангелики, клячали маленькі прочани з Борщева, дуже молилися, шепотіли «Отче наш», «Богородице Діво», то за святу католицьку церкву, то за наш нарід, за здоров'я й ласки для своїх добрих батьків, за всіх людей, за те, що проводили їм добрі сестри.

Тут видніє вислід праці сестер-монахинь над дітьми. Коби то в кожному нашому селі чи місті була захоронка, коби законниці вчили по школах, тоді ми інакше гляділи б на завтра нашого народу, не плакали б так гірко родичі над своїми дітьми. Щасливі ви, родичі, що у вас провадять сестри школу, як ви за те повинні бути їм вдячні, шанувати й любити сестер, та дбати, щоби їм у вас було добре. Хоч дощ падав цілий час, це дітям не відбирало радості, весело гуторили, що вони на Ясній Горі. На пам'ятку купували собі медалики й образочки Гошівської Матері Божої. В середу рано із жалем попрощали Ясну Гору, вже розуміючи, чому вона так називається, та поспішили до станції, щоб вернутися додів і даліше продовжити науку. Дітей було 35 і 4 сестри служебниці, директорка рідної школи в Борщеві Ольга Сольчаник, крім того сестри Йосифа Левицька, Йосафата й Марія Сольчаник зі Станіславава. Дяка вам за це, дорогі сестри, що знали, де запровадити дітей, де шукати для них помочи й благословенства. Нехай ця перша проща малих путників із Борщева буде заохочуючим приміром для всіх наших дітей, ба й для старших, щоби спішили всі на Ясну Гору до Матері Божої й шукали в Неї помочи й потіхи для себе».

Про те, як організовувались і проходили прощі на Перемишлянщині, цікаво розповідає о.М. Дирда у своїй книзі «Ясна Гора в Гошеві».

«Приготування до них були надзвичайні. Ото в половині травня 1938 р. відповідні заклики повідомляли княжий город Перемишль та його околицю, Добромільщину, Лиський повіт у Лемківщині, Самбірщину і Ярославщину, що 9-го і 10-го липня т. р. прочани з тих земель поклоняться Гошівській чудотворній іконі Пречистої Богоматері на Ясній Горі. Пояснювальні летючки подали достатні відомості про цілий хід прощі, В найближчу неділю після проповіді в церкві священник-парох промовив до своїх парафіян: «Сьогодні ви, йдучи до церкви, бачили на воротах біля неї цікаве повідомлення... Відзавтра записуватиму охочих до участі...». Про свою участь у прощі заявили старші, молодь, діти, хори й оркестри (в загальному підсумку 1250 учасників)...

...Нарешті надійшов день виїзду. Від досвітку сходяться біля Василіянської церкви Сострадання Пресвятої Богородиці окремі гуртки прочан зі своїми прапорами. В 5-тій годині вранці починають у церкві відправу Служби Божої в намірі щасливої подорожі... Після Богослужіння прочани укладаються на дорозі до походу на залізничну станцію: попереду стає прецесійний хрест, за ним хоругви, священники, духові оркестри, в кінці прочанські гуртки. Під бадьорі звуки маршової пісні рушив величавий похід. Тридцятивагонний поїзд уже чекає на перемишльській станції... Поїзд зупинявся на чотирьох станціях, де сідали околичні прочани, а в полуденній годині заїхав до Болехова. І знову укладаються до походу... Дійшли до Ясної Гори. Вільним кроком видрапуються стежкою на гору. Вийшли на монастирську дорогу. Оркестри починають, а з ними лунає з прочанських грудей похвальна пісня «Гора Ясна, де

прекрасна Діва сіє...». Стали перед вхідними дверима до церкви. Отець ігумен вітає святкову громаду... По цьому привіті він окропив усіх свяченою водою і ввійшов із ними до церкви. Зазоріла Пресвята Діва Марія у вінку сяйного світла... До вечора того дня прибуло ще кілька прощ. Дзвін оповістив про початок першої відправи Хресної Дороги. Прочани сходяться, одні до церкви, інші перед молитовню, а найбільше стає перед сповідальницями...

...Настав недільний ранок. Ідуть із нічлігу до молитовні вчорашні прочани, щоб у годині п'ятій вранці на першій співаній Службі Божій запричаститись... Під час Утрені сповідає богомольців коло 50 священників. На читаній Службі Божій в годині восьмій позмінно то співає хор, то грає оркестра богослужбові пісні. Ось надійшов час відправи найбільш урочистої співаної Літургії. До Богослужби станули три священники, два дякони, а до співу – три хори... Святість місця і величність рідного обряду на цій відправі якнайкраще настроїли душі до широї молитви в приготуванні до св. Причастя...

...Побут на Ясній Горі закінчили перемишльські прочани участю у Водосвятті».

Ось так проходили прощі колись. А сьогодні відроджуються добрі традиції і на Ясну Гору знову приходять прочани з Галицького краю, щоб вклонитися святині, що постала з руїн, очистити і свою душу від скверни.

ЯКО ЦАРИЦЯ

ГОРА ЯСНА

Гора Ясна, де прекрасна
Діва сіє.
З своїм Сином возлюбленим
Всіх тут приймає.
Вона грішних призиває,
Ласки свої уділяє
Всім каючимся.
Спішіть скоро до Пречудної
Діви Марії.
Там в Гошеві на престолі
Красної Лелії.
Вона в нуждах помагає
І від всіх бід заступає,
Яко Цариця.
Чудотворна Діво Мати,
Нам допомагай.
З пресвятої Своєї опіки
Нас не випускай.
Ти бо можеш ублагати
Свого Сина, яко Мати,
Пані ласкава.

Чудотворний образ Матері Божої в Гошеві.

Оновлений до 200-річчя чудотворний образ Гошівської Богоматері.

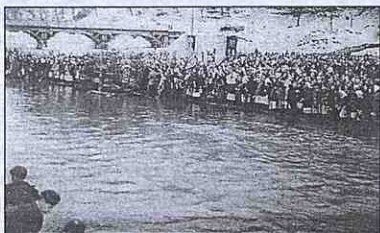
ЦЕРКВА СВЯТОГО МИКОЛАЯ

Відомо, що в 1397 році польський король Владислав за вірну службу подав село Гошів боярину Михайлові Волошину. Натомість боярин і його діти мали у випадку війни чи при іншій потребі стати до королівського війська. Така потреба згодом виникла, бо почалася війна. Бояриня дуже переживала за свого чоловіка і просила Божої допомоги, щоб коханий повернувся з війни. Вона заприсяглася збудувати в селі церкву, якщо чоловік повернеться живий і здоровий. І дотримала слова, збудувавши разом з чоловіком сільську церкву, яка була освячена в 1428 році.

Цю історію жителю села Степану Олексійовичу Оглаб'яку розповів гошівський парох о. Кипріян Домбчевський, який цікавився історією Гошева, мав гарну бібліотеку. Отож Степан Оглаб'як, будучи ще школярем, якось допомагав священику прибирати у церковній бібліотеці і почув від нього ось цю історію про заснування церкви в селі. Мабуть, це була перша сільська церква, і побудована вона в урочищі Оболоня неподалік річки Лужанки навпроти теперішнього будинку Дмитра Гірного. Й донині на цьому місці, так званому паламаревому городі, стоїть дерев'яний хрест. Поблизу церкви був цвинтар, а трохи далі – резиденція, в якій жила сім'я священика.

Кілька століть ця церква служила громаді й не відомо, чому в 1852 році була збудована нова дерев'яна церква вже в іншому місці – поблизу «царської» дороги на узвишші, де тепер збудовано новий Храм Божий.

Можливо, першій церкві загрожували повені, які нерідко приносили шкоду селу. Адже парохіяльна резиденція в 1941 році під час великої повені була нею зруйнована. А ще старожили казали, що перша церква, мабуть, згоріла і не залишилося для історії якихось документальних записів. Та й щодо нової церкви сьогодні почерпуємо відомості, хіба що із шематизмів греко-католицького духовенства, бо всі церковні книги згоріли разом з церквою у 1988 році. На цей раз храм Божий спалили войовничі атеїсти за велінням першого секретаря райкому компартії. Свідками підпалу була вахта буровиків, які опівночі поверталися з роботи на буровій в Таняві. Вони побачили, що в середині церкви палає вогонь. Водій зупинив автобус, і вахтовики вийшли з нього, сподіваючись якось запобігти пожежі. Але із легкового автомобіля, що стояв неподалік від церкви край дороги, вийшов міліціонер і чоловік у цивільному, звелівши вахтовикам зайти в автобус і негайно їхати далі. Від'їхавши, робітники зупинилися біля однієї з хат, де був телефон, і подзвонили пожежникам. Та поки ті приїхали, дерев'яна церква була вся у вогні. А ще виявилось, що запасу води

Водохреща на ріці Лужанці. 30 роки ХХ століття.

Водохреще на ріці Лужанці. 30 роки ХХ століття.

у пожежників не було. Селянам, що збіглися, залишилося спостерігати, як їхній храм пожирає неблаганний вогонь. Згоріло все дотла, а злочинці з легковика, як тільки побачили, що збігаються люди, поспіхом залишили місце події. Про це мені випадково розповів один з буровиків, який все це бачив. Та й без цього всім було відомо, що церкву спалили навмисно, виконуючи намічену програму знищення культурних споруд. У Рахині, приміром, церкву розтягнули трактором, в Герині спалили ще в 50-тих роках ХХ століття. Там дільничний міліціонер підпалив разом з церквою хатину Марії Стасевич з тим розрахунком, що люди спершу гаситимуть хатину вдови. Хоч були прямі докази про злочин палія, але його ніхто й не збирався за це карати. Не покарані палії й гошівської церкви. Та кара Божа їх не оміне!

Церква св. Миколая. 70-ті роки ХХ століття.

Важко сьогодні віднайти імена всіх священиків, які служили в гошівській церкві з часу її заснування у 1428 році. Мабуть, перший запис про парохію в Гошеві знаходимо у шематизмі за 1832 рік, де зазначено, що парохом для 565 греко-католиків був Андрій Антоневи́ч.

За даними шематизму, в 1879 році парохом був о. Іван Немцов,

1830 року народження. У парохії було тоді 659 віруючих, до гошівської парохії відносилася й сусідня Гериня з 561 греко-католиком. Деякий час парохом був о. Микола Дерлиця – відомий не тільки як зразковий духівник, але й громадсько-політичний діяч, просвітянин, письменник – автор багатьох оповідань, новел, нарисів із життя простолюду, етнограф. Він, зокрема, був засновником у Гошеві читальні «Просвіти».

Та найбільше праці в духовному вихованні греко-католиків у Гошеві внесли священики з великої родини Горникевичів. Найдавнішим представником цього священничого роду є о. Яків Горникевич, який був одружений з Магдалиною Депутовач. Їх син Степан (1795-1882) був одружений з Марією Денісікевич. Парохом Гошева став син Степана о. Теофіл Горникевич (1823-1894), який був одружений з Юлією Горчинською.

Отець Теофіл Горникевич був не тільки довголітнім парохом в Гошеві, а й деканом Болехова. Він брав участь у зборах Руської Ради у Львові, де йшлося про скасування панщини в Галичині, вів культурно-просвітницьку роботу в селі й деканаті. Цікавий запис в газеті «Діло» за 7 серпня 1884 року зробив лікар і журналіст Володимир Сімекович. Річ в тім, що влітку 1884 року з ініціативи і з участю Івана Франка відбулася мандрівка української прогресивної студентської молоді (всього 90 осіб) з Дрогобича до Жаб'яго (нині Верховина). На своєму шляху учасники походу проводили концерти-зустрічі

з місцевим населенням багатьох міст і сіл. Ці зустрічі мали просвітницьке національно-патріотичне спрямування. Побувала молодь і в Гошеві, про що згодом було опубліковано в газеті «Діло».

«Приємну згадку залишила по собі відбута другого дня гостина у отця-декана Горникевича в Гошеві. Старший літами, але юний духом і серцем, о. декан не тільки постарався якнайкраще прийняти мандрівників, але в своїх словах і промовах проявив так багато молодечого запалу до всіх тих нових ідей і напрямків, які нині чимраз свобідніше повіюють на нашій Русі, що молодь побачила в нім не лише батька, багатого літами й досвідом, але й брата по думках і ідеях. З Гошева, повернувшись до Болехова, мандрівка залізницею поїхала до Калуша».

Подружжя Горникевичів мало дев'ятеро дітей, четверо з них померло від епідемії. Донька Євгенія вийшла заміж за інженера М. Лорета, Олімпія була за інженером Л. Левинським зі Львова, Ольга – за о. В. Панчаком, парохом села Воля Задеревецька, Олександра – за о. Л. Гриневичем.

Син о. Теофіла та Юлії, теж Теофіл, став парохом в Гошеві після смерті батька у 1894 році. Завдяки його старанням в в селі було засноване товариство «Сокіл» яким він опікувався. Більше того, о. Горникевич разом із о. Михайлом Петрушевичем, письменницею Наталією Кобринською, суддею Костянтином Старосельським, родинами Озаркевичів, Онукевських був засновником «Просвіти» в Болехові, української гімназії в Долині, сприяв заснуванню жіночого монастиря згромадження Пресвятої Родини в Гошеві. Після Івана Озаркевича (батька Наталії Кобринської) о. Теофіл – Теодозій був деканом Болехівським. За свою просвітницько-патріотичну діяльність переслідувався польською владою, і тільки смерть від тифу в 1919 році унеможливила притягнути священника до кримінальної відповідальності.

Отець Теофіл-Теодозій був одружений з Наталією Долинською (1868-1943 р.р.) – наймолодшою донькою о. Йосипа Долинського та Павлини Нагорнянської. Найстарша сестра Наталії Марія була одружена з о. Іваном Вирчаком, парохом с. Підбереж. У них було четверо дітей. Син Володимир – автор історії літератури Закарпаття, історичних повістей та шкільних підручників. Донька Олена – дружина Ярослава Гординського – батька відомого поета і художника Святослава Гординського. Син Анатолій, декан Калуша, радник митрополичої консисторії, одружився з Маланією Сембратович. Донька Ольга вийшла заміж за Олександра Любінецького – пароха с. Новошин. Їх син Мирон був офіцером УГА, емігрував в Чехію, де працював професором української літератури у Празькому університеті.

У отця Теофіла і Наталії було семеро дітей, 38 онуків і 63 правнуки. Їхній син Мирон (1886-1960) – довголітній парох церкви св. Варвари у Відні, домовий прелат його святості Папи Римського і Генеральний Вікарій українців в Австрії. Після закінчення богословських студій та докторату у Відні працював співробітником катедри св. Юра у Львові. Під час захоплення совітськими військами Відня о. Мирон Горникевич таємно на вантажній машині з вугіллям перевіз до Риму нетлінні мощі святого Йосафата, які зберігалися у церкві св. Варвари, а тепер – у соборі святого Петра в Римі.

Дружина Емілія Ортинська (1892 – 1961) під час совітської окупації Відня

Діти Теофіла Горникевича: Мирон, Ірина (Ганушевська), Наталя (Стернюк), Теофіл, Оксана (Соловій), Олена (Лонкевич), Марія (Щуровська)

була заарештована і сім років томилася в сибірських таборах. Після звільнення проживала в еміграції в місті Галь поблизу Інсбруку.

Син Теофіл (1891 – 1969 рр.) одружений з Анною Яворською (1894–1990 рр.) – духівник УГА. Згодом парох церкви св. Трійці у Сихові (старенької церкви козацьких часів, яку відбудовував), катехист Академічної гімназії у Львові. Емігрував до Відня, де працював в архівах і опублікував книгу «Події в Україні 1914–1922 рр. в світлі історичних документів». Він також є автором захоплюючих подорожніх записок про мандрівку: Відень – Царгород – Аteni, за які отримав подяку від Папи Павла VI. За завданням проводу УГКЦ, часто їздив до Югославії, де зустрічався з послами підпільної УГКЦ в Галичині і передавав розпорядження Верховного Архієпископа Йосипа Сліпого. Теофіл і Анна виховали трьох синів. Старший Теофіл (1919 – 1998 рр.) – доктор медицини, професор, Докторат захистив у Віденському університеті в 1942 році. У 1960 році заснував центр радіології в м. Тісен (Німеччина), отримав Золоту медаль Сорбони в Парижі, з 1965 року – член Міжнародної комісії охорони і захисту від радіації.

Син Олег здобув освіту у Віденському університеті, де захистив докторат у 1951 році. З 1976 року – директор інституту біохімічної фармакології Віденського університету, професор фармакології Торонтського університету, очолив департамент психофармакології психіатричного інституту ім. Клярка в Торонто, автор понад 250 наукових праць. Медицина йому завдячує винайденням способу лікування хвороби Паркінсона, за що удостоєний Золотої медалі.

Донька Теофіла і Наталії Горникевичів Ірина була заміжня з Михайлом Ганушевським, який, крім праці священниці, активно займався громадською роботою – був послом до польського Сейму. Оксана була одружена з о. Петром Соловієм. Наймолодша Марія вийшла заміж за о. Ореста Щуровського, який був учасником визвольних змагань у рядах УГА, а після закінчення Львівської Духовної Богословії, висвячений у 1923 році на священника, працював парохом у селах Рахиня, Креховичах, був деканом Рожнятівським, головою «Просвіти» в Рожнятові. Через відмову прийняти російське православ'я був вивезений з родиною на Сибір. Після повернення в 1956 році проживав у Болахові і служив у катакомбній УГКЦ. Похоронений на сільському цвинтарі в Гошеві – в місці захоронення гошівських парафіяльних священників та членів їх родин. Тут же знайшов свій вічний спочинок і син Ореста

Щуровського Мирон, який учителював у школах Долинщини.

Після смерті Теофіла Горникевича два роки парохом у Гошеві був його зять Петро-Богдан Соловій, який в 1921 році уступив місце о. Петру Стернюку. Після Гошева о. Соловій був священиком в Ілемні, Креховичах та найдовше проповідував слово боже в селі Новиця, де побудував велику гарну дерев'яну церву в бойківському стилі.

Про його великий авторитет серед духовенства і віруючих свідчить вже той факт, що тривалий час був деканом Рожнятівським і Калуським.

Один із синів отця Богдана Юрій, здобувши вищу освіту, став видатним диригентом, зокрема створив широковідомий в Україні хор "Верховина", якому присвоєно звання "Народний". Вмілим організатором хороших колективів є і дружина Юрія Соловія Ярослава Спиридонівна.

З 1921 по 1932 рр. парохом села Гошів був зять о. Горникевича о. Петро Стернюк, який народився 10 жовтня 1880 р. в селі Сороки коло Львова в родині сільського вчителя Гавриїла Стернюка та його дружини Клавдії з дому Вітошинських.

Дід Петра Яків Стернюк був дяком церкви в с. Сороки в ті часи, коли парохом там був о. Порфирій Бажанський – один з просвітителів нашого народу. Очевидно, що спілкування з такою високоосвіченою і прогресивних поглядів людиною мало великий вплив не тільки на Якова, але і на Гавриїла Стернюка та його родину. Освіту учителя Гавриїл отримав у Львові та працював в селі Ляшки коло Львова. Брав активну участь у громадському житті.

Коли Петру було 12 років, померла його мати, залишивши семеро дітей, а через шість років помер батько.

Важко встановити хронологічний порядок

Надгробний пам'ятник о. Теофілу Горникевичу.

о. Петро Стернюк.

всіх подій. Відомо, що Петро закінчив у Львові академічну гімназію, яка в той час була в приміщенні Народного Дому. Жив на квартирі біля костела св. Антонія. Як згодом розказував своїм дітям, їжею часто був хліб і чай. Оскільки грошей не вистачало, то доповнював їх, як тоді казали, наданням репетицій, тобто допомагав в науці відстаючим учням.

Звичайно, треба згадати про ту історичну добу, в якій проходили молоді роки, гартувалися погляди і характер Петра Стернюка, які потім помагали йому пройти багато нелегких життєвих випробувань, мужньо зустріти і подолати на своєму шляху труднощі, якими так "щедро" обдарувала його доля.

В ті часи молодь масово горнулася до науки, все більше молодих людей здобувала вищу освіту, і важливо те, що велика кількість, а може і основна частина з них були вихідцями не з високоосвічених домів, а із звичайних галицьких родин, в котрих батько та мати не шкодували останніх грошей на освіту дитини.

Родинна традиція свідчила про те, що для дітей є обов'язковим піднятися на вищій щабель суспільної драбини (дід був дяком, батько – учителем) напевно була одною з причин, що після закінчення Львівського гімназії Петро Стернюк, як тоді казали, записався на теологічний факультет Львівського університету.

Петро вчився з усією серйозністю. За час студій декілька разів їздив на курс лекцій до Віденського університету. Мав багато товаришів по студіях, серед них Михайло Лада – парох Долини, Емануїл Підлісецький, парох Підмихайля коло Калуша, який волею долі став святим Петра. Був також товаришем Михайло Ганушевський – парох с. Дора коло Яремча, а потім с. Угорники коло Станіслава.

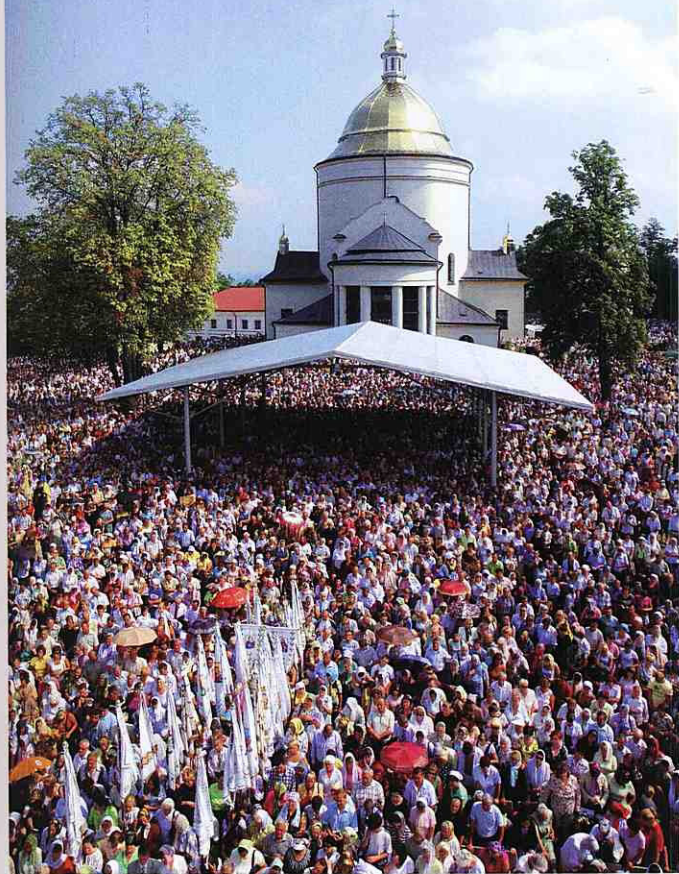
По закінченні студій в університеті Михайло Ганушевський привіз у Гошів до дому свого тестя о. Теофіла Горникевича свого університетського товариша Петра. Там на виданні була 17-річна донька Наталія, яка була вже в 5-му гімназійному класі, а точніше вчилася дома екстерном і їздила до Львова, де здавала іспити за клас і одержувала відповідне свідоцтво.

4 березня 1907 року в Гошеві відбулося весілля Петра Стернюка з Наталією Горникевич. Шлюб в церкві давав вуйко молодій о. Іван Бурчак, парох села Підбережжя коло Долини.

Після весілля Петро поїхав до Львова на свячення. На жаль, невідомо докладно, в якій церкві відбулося свячення і перша Служба Божа. Після цього о. Петро Стернюк отримав призначення на роботу. Посад, місць проживання, а отже і переїздів за 30-літнє спільне життя було багато. Першу посаду співпрацівника отримав в с. Вербилівці коло Рогатина, де перебував до 1908 р. Тут народився перший син — радість, якого назвали Петром на честь батька. Але він у 5 місяців помер.

До 1911 р. о. Петро перебував біля Стрия в с. Завадові на посаді співпрацівника у знаменитого галицького діяча, композитора Остапа Нижанківського, котрого в 1919 р. розстріляли поляки. У Завадові 1909 р. народився другий син Зиновій-Маркіян, а в 1911 р. – перша донька Даруся. Перебування під безпосереднім впливом Остапа Нижанківського мало плідні наслідки: о. Петро вдосконалював свої погляди, стверджував своє соціальне становище патріота, народного діяча і його душпастиря.

Ясна Гора в Світлинах

*Хрест на місці давнього
монастиря.*

*Освячення каплиці
св. Юди-Таддея*

*Перенесення на
Ясну Гору копії
чудотворної ікони
Божої Матері.*

Церковний хор "Тавор".

Хресна дорога на Ясній Горі.

Гріб Господній на Ясній Горі.

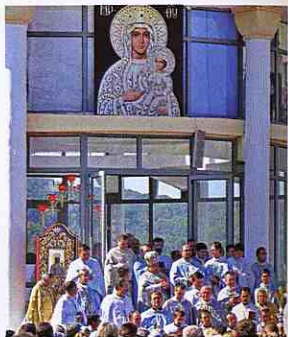

Різдво на Ясній Горі.

Урочистості на Ясній Горі з нагоди коронування ікони Божої Матері.

*Монастир Згромадження сестер
Пресвятої Родини в Гошеві
(фрагменти).*

*Вид на село від церкви св.
Миколая.*

*Хрест жертвам
більшовицьких
репресій.*

*Пам'ятник
жителям села,
які загинули на
фронтах Другої
світової війни.*

Адміністративний будинок.

Урочисте відкриття нової парафіяльної церкви св. Миколая.

Відкриття статуї Матері Божої у підніжжі Ясної Гори.